

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

ISCHURIA VESICALI.

DISSERTATIO MEDICA

IN AGGREGATIONE

DE

ISCHURIA VESICALI

ET

ANNUNTIUM SUMMO NUMERO

EX AUSTRIACIS UNIVERSITATIBUS VIENNAE

D. GUILIELMI ROBERTSON S.P.A.
DISSERTATIO MEDICA

RECTOR

ACADEMIAE VIENNAE

ET AUSTRIACAE FACULTATIS MEDICAE VIENNAE

PRO GRADU DOCTORIS

EXAMINATA IN MEDICINA A HONORABILIBUS AC REVERENDISSIMIS

SENATU ET LEGITIME CONSENSIBUS

ISCHURIA VESICALI

FRANCISCUS HICKIN NORTHEN

MASTUR

SOCIET. REG. ENTS. SOC. HON.

Ad hunc et hunc hunc hunc hunc

EDINBURGI:

EXCUDERAT ADAMUS MILLER CUM SOCIIS

M DCC XCIII

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
ISCHURIA VESICALI:
QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;
Eruditorum examini subjicit

FRANCISCUS HICKIN NORTHEN,
ANGLUS,

SOCIET. REG. PHYS. SOC. HON.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
EXCUDEBAT ADAMUS NEILL CUM SOCIIS.

M DCC XCIII.

7-14-47

Vno Honorabilis et admodum Reverendi

JACOBO

De Litchfield et Coventry

Eriscoro

Non magis ob Dignitatem

Qua inerte suo facio sapientiam

Spestando

Quam ob Virtutes proprias

Colendo

Has Studiosum primarias

Cum summa observantia

D. D. C.que

AUCTOR

4-14-47
F 1
Viro Honorabili et admodum Reverendo,

J A C O B O,

De LITCHFIELD et COVENTRY

EPISCOPO,

Non magis ob Dignitatem,

Qua munere suo sacro fungitur,

Spectando,

Quam ob Virtutes proprias,

Colendo,

Has Studiorum primitias

Cum summa observantia

D. D. Cque

A U C T O R.

IN A U G U R A L I S

11101251 VESICALL

CUM unguibus, qui sunt in medio
 na honores et regere vellet, legibus in
 in Almae Academiae loca consuevit inire
 in dissertatione de re quadam magis in la-
 cois erat devotus et ipse talis amicus
 honores, sermones de Iohanne Venetii sacre
 daret. Me aliud non de hoc modo pro-
 dunt, sed quibusque, sed vixit, hunc

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

ISCHURIA VESICALI.

CUM unusquisque, qui summos in medicina honores attingere vellet, legibus hujus Almæ Academiæ longa consuetudine firmis, ut dissertationem de re quadam medica in lucem edat, devinctus est; ipse, tales ambiens honores, sermonem de Ischuria Vesicali facere, decrevi. Me aliquid novi de hoc morbo prolaturum, haud equidem spero; sed varia, utilia

A

saltem,

2 DISSERTATIO MEDICA

saltem, e scriptis medicorum, qui de hac re tractarunt, seligere, et apto, in quantum potui, ordine disponere conatus sum.

Ischuria ab autoribus in Veram et Falsam, dividitur; hæc, renalem et uretericam, ubi urina, vel a renibus non secernitur, vel secreta, vesicam non intrat, respicit; illa, vesicalem et urethralem, ubi renes et ureteres illæsi manent, et urina in vesicam rite deponitur, sed ex ea eliminari non potest, complectitur. Observationes hic prolatae ad ischuriam vesicalem spectant, quod hæc morbi species, sæpius quam falsa, homines tentare solet, et quia, nisi ad medicamenta tempestive confugiatur, in pejora ruerent omnia, et brevi, fato miserando infelix succumberet æger.

DEFINITIO:

“Urinae suppressio absoluta cum tumore
“hypogastrii, dolore ad cervicem vesicæ, et
“frequente ad mingendum stimulo*.”

Si

* Vid. Synop. CULLEN. Gen. 124. sp. 3.

DE ISCHURIA VESICALI. 3

Si symptomatum numerum et diversitatem, quæ, pro causarum varietate, in hoc morbo observantur, respexerit aliquis, quod enumeratio eorum perfecta et ordinata, nonnisi cum summa difficultate, perficeretur, satis manifeste patebit; cum autem causæ variæ, natura valde diversæ, a medicis recensentur, quæ peculiari-
bus stipantur symptomatibus, ut hæc, hic loci memorem, parum idoneum videtur; ideoque de iis sermonem facere mihi proposui, quando de causis ipsis differam; hoc modo enim, causæ natura facilius intelligetur; qua cognita, ad medendi rationem, quæ morbum amovere pollicetur, certius perducemur.

Urina in vesica suppressa, sensus ponderis et doloris in perinæo et regione hypogastrii primum percipitur, et tumor, vesicam forma referens, et tactu dolens, observatur; qui, mole paulatim crescens, umbilicum versus gradatim ascendit. Stimulus fere constans, et nifus inanes ad urinam expellendam adsunt, dum æger sæpe

4 DISSERTATIO MEDICA

sæpe vexatur tenesmo. Morbo progrediente, irritatio universi corporis gravis sequitur; æger dolore capitis et anxietate vexatur, nausea molestat, et sæpe singultu et vomitionibus iteratis torquetur; arteriæ solito frequentiores micant, et ictus earum sæpe irregulares observantur.

Si morbus nec naturæ viribus nec medicamentis sublevetur, vesica, magis magisque distenta, inflammatione, gangræna sæpe terminanda, corripitur; et nonnullis in exemplis, quod a sectionibus cadaverum conspici licet, ex distensione immani, laceratur. Tunicæ ejus justo crassiores redduntur, et fibræ musculares torpidæ factæ, vel penitus forsân resolutæ, ad se contrahendas omnino impares evadunt.

Fluidum, egressu naturalie corpore denegato, in varia cava nunc effunditur, et non solum quantitate, sed et qualitate nocens, symptomata ægro molestissima, sæpe lethalia, inducere solet.

DE ISCHURIA VESICALI. 5

solet. Saliva, quæ sapore, odore, et colore * aliquando, urinam refert, majori solito quantitate fecernitur; et exhalatio per cutem, urinam valde redolens, multum augetur. Dejectiones et vomitiones aquosæ nonnunquam accedunt.

Æger tremoribus et motibus convulsivis sæpe agitur. Respiratio difficile perficitur; arteriarum ictus tardiores evadunt; et fluido in cerebrum, æque ac in varia corporis cava, effuso, mors exoptata, sopore superveniente, ægri miseras brevi terminat.

Priusquam de hujus morbi causis differetur, ut structuram vesicæ paucis depingam, inutile non judicetur; hac enim cognita, virium, quæ in statu sano urinam colligendi, retinendi, et expellendi muneri inserviunt, naturam et conditionem detegere datur; unde ad mutationes quasvis, quæ in his morbo inducantur, observandas, magis apti evadimus; ideoque
certius

* MORGAGNI, Epist. xli. Art. 5.

6 DISSERTATIO MEDICA

certius et accuratius ad rationem, qua causæ effectus suos edant, investigandam et intelligendam perducimur.

Vesica urinaria saccus est musculo-membranaceus, in parte anteriori cavitatis pelveos hærens, urinæ recipiendæ, retinendæ, et tempore opportuno foras expellendæ dicatus. In viris, intestino recto immediate infidet; in foeminis, inter ossa pubis et uterum locata est. Tribus componitur tunicis. Externa a peritoneo, et substantia cellulosa, qua partibus adnectitur vicinis, formatur. Secunda vel tunica muscularis, quæ, a munere quo fungitur, urinæ detrusor vocari solet, fibris reticulatis, varie implexis componitur; harum nonnullæ secundum vesicæ longitudinem, aliæ oblique, et aliæ fere transverse decurrunt. Tunica intima vel tertia ex epidermide enata, in rugas varias, vesica contracta, plicatur, quæ, vesica fluido distenta, fere evanescunt, et ut melius contra

DE ISCHURIA VESICALI. 7

contra lotii acrimoniam defendatur, mucos semper obducitur et lubricatur.

Urethra, canalis est membranaceus, in viris, longus, tortuosus, et diametro variabilis; in foeminis, rectus et brevis; ex parte vesicæ anteriori et inferiori, minime ex imo ejus fundo, exit, et membrana, ab epidermide manifesto continuata, vestitur. Mucus, quo intima urethræ et vesicæ membrana semper fere obducitur, in hac, a vasis in superficiem ejus inhiantibus exhalatur, in illa, in folliculos deponitur, et ex his, prout res postulet, per ductus orificium urethræ aspicientes, effunditur.

Vesica irritabilitate et sensibilitate insigni donatur, et quantum hæc a morbo adaugeri possunt, vitia hujus organi, et cruciatus ex his enati satis superque comprobant. Ureteres vesicam in parte ^{pos}teriori et inferiore collum versus intrant, et in eam adeo oblique inferuntur, ut ad pollicis longitudinem inter tunicas prius serpunt, quam in cavum ejus hiant.

Quo

8 DISSERTATIO MEDICA

Quo pacto urinæ regressus e vesica in eos præcavetur, et valvulæ munus optime expletur.

Urina a renibus fluxu jugi descendens, in vesicam stillat, et eam, inconscio fere homine, gradatim replet et distendit; copia urinæ, quæ ad vesicam stimulandam valeat, tandem accumulata, fibræ ejus musculares ad contractionem cientur, et his se contrahentibus, et adjuvantibus simul diaphragmate et musculis abdominis, quæ a voluntate ad actionem evocantur, intestina deorsum coguntur, et urina versus vesicæ collum tantum premitur, ut vires, quibus ostium ejus occluditur, cedentes, tandem superantur, et urina pleno rivo e corpore effluit.

Quamvis circa vesicæ collum fibræ musculares magis collectæ quam in aliis ejus partibusprehenduntur, exinde tamen minime concludendum est sphincterem, stricte dictum, ut voluerunt nonnulli, existere; hæ fibræ enim cum iis muscoli detrusoris plane uniuntur,

cum

cum vero fibræ diversæ ejusdem musculi temporibus diversis agere possunt*, ostium vesicæ, fibrarum contractione, quibus cervix ejus instruitur, satis arcte occludi posse, omnino probabile videtur; et sic, ne lotium e vesica continuo stillet, præcavetur. In hunc quoque finem aliquid conferre videtur urethræ ipsius contractio.

Ut urina e vesica modo expellatur justo, rationem certam inter urinæ detrusorem et sphincterem extare requiritur. Si ab hoc statu deflectatur, et vires impellentes, a quavis causa debiles factæ, ad renitentes superandas impares fiunt; vel si sphincteris renixus præter ordinem justum adaugetur, Ischuriam induci posse vix non liquet.

CAUSÆ REMOTÆ.

Cum causæ tam variæ sunt et diversæ, ut de iis magis accurate tractetur, ad tria capita sequentia eas referre volui.

B

Imo,

* Prælect. MONRO.

10 DISSERTATIO MEDICA

1mo, Memorandæ sunt eæ, quæ, fibras musculares infirmando, actionem earum ita immi-
nuunt, ut ad munus rite fungendum impares
evadunt.

2do, Eæ, quæ vim sphincteris renitentem
nimis augment.

3^{tio}, Quæ, mechanice agendo, quo minus e
vesica effluat urina, prorsus impediunt.

Quod primum caput attinet :

A vesicæ atonia, aut sensibilitate ejus immi-
nuta, sæpe inducitur hic morbus ; hæc, ato-
nia scilicet, a nimia ejus distentione plerum-
que oriri observatur ; hinc senes Ischuriæ
valde sunt obnoxii ; iis enim vis nervosa mul-
tum deficit, languent functiones, et omnes fere
sensus hebescent ; quapropter vesica solito
stimulo non respondens, eousque tandem di-
stendatur, ut ad justam et satis validam con-
tractionem excitari nequit ; nec ad hoc parum
confert perniciosus ille mos urinam intra ve-
sicam accumulatam retinendi, cui sæpius in-
dulgent.

DE ISCHURIA VESICALI. II

dulgent, qui Baccho se nimis dedunt; vino graves, naturæ monita salutifera, sæpius quamvis iterata, spernentes, pœnas temeritatis diras brevi luere periclitantur: Illa enim sæpius repulsa, enixe quamvis tandem evocata, ex onere urinæ se levare iis frustra conantibus opem denegat; unde incommodis gravissimis, nec raro morte, plecti solent.

Fœminæ etiam, quæ a variis causis lotium in vesica diutine retinere coguntur, Ischuria sæpe tentantur.

Homines, qui temperamenti sunt melancholici, vel qui (ut sermone GREGORII nitido utar,) “ Pulsus fere habent tardos, et sanguinis motum languidiorem, et secretiones et excretiones parcas, aliquando deficientes, genusque nervosum parum sentiens aut mobile,” ad hanc Ischuriæ speciem magis proclives esse dicuntur.

Medicamenta nonnulla, quæ viribus narcoticis gaudent, ut nux vomica, opium et alia hujusmodi,

hujusmodi, sensus obtundunt, et vesicam etiam minus sensilem reddunt, quo fit, ut, solito stimulo adhibito, fibræ vesicæ musculares ad se contrahendas non cientur, sed hujus organi permagna fit distentio, quam sæpe excipit Ischuriæ species, de qua nunc agitur.

Simili quoque modo lotium in vesica reprimatur a stupore generali, veluti in febribus nonnullis, in quibus sensorii functiones multum turbantur.

Ex quacunque demum causa in vesica retineatur urina, si diu persistiterit suppressio, et vesica immane distenta fuerit, tunicæ ejus pro certo resolventur, vel paralyfis aut summa atonia ei superveniet.

Vesica etiam resolutionem patiatur, a causis quæ paralyfin producere valent, ad quas enumerandas vix pretium laboris foret, nec hic loci necessarium videtur.

Ischuria tamen, quæ a vesica paralytica facta oritur, cum ista paralyseos specie se consociat,

ciat, quæ nervorum lumbarium affectiones pro causa agnoscere solet. Causæ, quæ tales inducunt affectiones, nervos lumbares lædendo et comprimendo, agunt ; quo vesicæ energia multum imminuitur vel prorsus deletur. Tales sunt tumores, quibus comprimuntur hi nervi, vertebrarum luxationes et contusiones, vulnera in medullam spinalem inflicta, et multa alia.

Urina a torpore vel vesicæ paralyfi suppressa, æger levissimo quidem, et fere nullo incommodo plectitur, et de dolore ad vesicæ cervicem vix conqueritur, nec adest frequens meiendi cupiditas, quæ semper fere Ischuriam, ab aliis causis exortam, comitatur : Incommoda quidem in hac varietate morbi adeo levia sunt, ut æger tubuli immissionem necessariam esse vix suaderi potest. Verum enimvero si morbus diu perstiterit, vel si parum levaminis præbuerit medicina, vires, quæ urinæ egressui e vesica renixum dant, tandem hebescent, et lotionum

tium ex ea perpetuo stillat; cum vero urina exigua solum quantitate excernitur, et copiam, quæ secernitur, vix adæquat, vesica magis magisque distenditur, et tantum infirmatur, ut nonnisi longo tempore elapso, si unquam, ad vim pristinam restauratur.

Febris etiam, si ulla adsit, in hoc casu lenis est, et æger, fato succumbens, ab extrema debilitate moritur.

Crassitudinem * vesicæ tunicarum sæpe adesse observatum fuit; hæc, actionem earum satis validam impediendo, morbum movere valeat; et si partes circa vesicæ collum simul crassescunt, impedimentum firmum et ægre superandum effluxui urinae pro certo objicietur. Crassitudo autem ab inflammatione vesicæ segniori et minus activa pendere videtur, qua obtinente, lymphæ coagulabilis effunditur, et,

* Vid. GILCHRIST, *Essays Physical and Literary*, vol. 3. p. 471.

et, vasis in ea formatis, nova deponitur materies.

Morbum ab hac causa proveniente, præcipue designant tardior signorum progressus, tumor in hypogastrio mobilis, et durties, quæ, cathetere in vesicam immisso, circa ejus cervicem percipitur.

Ad caput secundum, vel ad causas, quibus renixus, qui in vesicæ collo obtinet, justo fortior redditur, jam perventum est. Quarum præcipuæ sunt Inflammatio et Spasmus.

Inflammatio circa vesicæ cervicem morbi varietatem inducit, quæ non solum cruciatu sævo infelicem torquet ægrum, sed etiam, ob tumorem colli ipsius, magnum vitæ periculum ei minuitur. Ab acrium injectionum usu incauto, vel a Gonorrhœa retropulsa induci potest hæc; inflammatio enim, per urethræ canalem protensa, vesicæ collum cito corripit.

Calculi

Calculi in vesica hærentes, et gravitate sua collum petentes, huic stimulo tam acri sunt, ut spasmus vel inflammationem inducere valent. Utpote vesica, æque ac aliæ corporis partes Phlogose afficiatur, causæ inflammationis generales, vel eæ, quæ in aliis partibus eam excitant, in vesicam ipsam effectus similes quoque edant.

Ex quacunque demum causa urina retentionem patiatur, hanc phlogosis excipere potest, ob stimulum violentum a distentione vesicæ illatum, et fluxum sanguinis eam versus auctum.

Urina ab inflammatione vesicæ suppressa, signa violentissima cito proveniunt. Dolor acutus et ad cervicem vesicæ acerrimus sentitur, nullo corporis situ levandus. Desiderium perpetuum, et conamina ad urinam deponendam irrita ægrum misere torquent. Durities ad vesicæ collum, digito in anum immisso, aliquando detegi potest, et pars tactu dolet. Signa

na, quæ corpus universum multum turbari designant, brevi superveniunt, et mors ægros intra quatuor vel quinque dies sæpe e medio tollit “ ni, ut LIEUTAUD observavit, pus conficiatur, unde emergit ulcus, nulla arte domandum, quod sensim misellos ægros ad ultimam lineam rerum ducit.”

Ischuria a spasmō sphincteris vesicæ non raro oritur; hic demum a causis variis proveniat. Ab Erosione vesicæ produci potest, quæ fibræ ejus musculares, maxime sensiles evadentes, et stimulo urinæ magis objectæ, ad actionem inordinatam perfacile cientur. Si mucus, quo intima vesicæ tunica oblinitur, vitatur, vel si quantitate deficit, quin fibræ sphincteris præter ordinem excitentur, non dubitandum; et hoc revera fieri ex eo probabile est, quod in iis, qui calculo laborant, dolores nunc valde urgent, mitescunt nunc, aliquando etiam penitus pro tempore cessant, quamvis calculum vesicæ inesse pro certo scimus.

Medicamenta nonnulla, cantharides præsertim, actionem in vesicam specialem exerere videntur. Horum partes acres a vasis refoventibus in massam evectæ, et, circuitus lege, ad organa urinaria delatæ, vesicam irritant, et in ejus cervice spasmum excitant. Similes quoque effectus a materia acri Herpetis repulsi, aut Exanthematum, ad renes et vesicam delata, aliquando exortos esse fertur*.

In affectione spastica magis generali, ut in tetano, urina aliquando reprimitur †.

Eos maxime adoritur spasmus, quorum corpus irritabile et mobile levissimis quidem impressionibus afficitur; hinc infantes, et feminae, præsertim quæ hysteria laborant, huic morbo maxime obijciuntur.

Vesica ipsa aliquando mobilitate majori, quam par est, gaudere videtur, et stimulo ullo, levi quamvis, facile excitatur; hinc contractio fibrarum

* MORGAGNI, Ep. xli. Ob. iv.

† CULLEN, Medicinæ Pract. tom. 3. pag. 307.

fibrarum sphincteris spastica ab irritationibus partium vicinarum variis induci potest. Quando morbus a spasmo sphincteris ortum ducit, subito intercipitur urina, et durities circa vesicæ collum satis distincte percipi potest.

Causæ, quas caput tertium complectitur, vel eæ, quæ canalem, per quem lotium transire solet, minus capacem reddendo, Ischuriam inducunt, nunc memorandæ sunt. Hæ equidem valde variæ sunt, et exploratu sæpe difficiles, nec raro medicinæ opem prorsus spernunt.

Inter primas recenseantur calculi, qui cruciatibus variis, quibus sævissime genus humanum affligere solent, Ischuriam aliquando adjiciunt. Calculus, si tantæ fuerit molis, ut vesicæ collum ingredi nequeat, ad urinam ex toto et diu suppressendam vix valeret; dysuria potius talem sequeretur causam; si tamen concretum calculosum minus sit, et in vesicæ collo aut summa urethræ parte firmiter hæreat,

reat, urinæ transitui impedimentum vix superandum opponitur; et hoc equidem fiat, etiam si a calculo vix prorsus obturatur urethra, ob spasmum et inflammationem a stimulo tam gravi inducta. Hanc causam morbi detegit instrumenti per urethram immissio.

Mucus, quo superficies vesicæ interna illinitur, a variis irritamentis augeatur, et collum vesicæ petens, orificium ejus partim vel omnino opplendo, dysuriam vel Ischuriam ipsam producere valeat; et quando mucæ depositio copiosa in matulam morbum præcesserit, quod hic pro causa ejus extet, saltem conjicere licet.

Eodem modo, pus in renibus, vel quod sæpius accidit, in vesica formatum, similes effectus proferat.

Sanguinis concretiones etiam urinæ egressui obicem nonnunquam objiciunt; ut causas, quæ ejus effusionem in vesicam producant, enumerem vix necessarium est; si tamen a quavis causa

DE ISCHURIA VESICALI. 21

causa in ea moram patiatur sanguis, concretus fit, et orificium vesicæ occludendo, urinæ effluxum præveniat.

A nonnullis existimatum fuit urethræ canalem a vermibus obturari posse, et exempla hujusmodi ab auctoribus enarrantur * ; hos tamen specie sanguinis concreti deceptos esse probabile videtur, qui, glutine a parte rubra sejuncto, canalis in quo inhæruit formam sibi comparans, vermes similitudine referebat.

Tumores aliquando in vesica ipsa situm habent, et meatum urinarium occludunt ; aliquando autem prope hunc fiti, eundem comprimunt, et sic morbo originem præbent : Qui in vesica hærent, ii variæ sunt indolis, alii scilicet scirrhosi, alii minus duri ; ab irritationibus variis vesicæ illatis oriantur ; cum autem in ea latent, figura eorum et situs difficillime deteguntur.

Prostatae

* Vid. SAUVAGES, tom. 9. p. 299.

Prostatæ tumor hunc morbum non raro evocat, et senes plerumque tentare observatur. Hic ab usu nimio et inepto medicamentorum acrium, quæ in Gonorrhœa summovenda adhibita fuerunt, vel ab irritationibus aliis oriri videtur; qui veneri se nimis dederunt, qui lauto victu, et præcipue qui condimentis et vegetabilibus, quæ organa urinifera stimulant, uti soliti sunt, huic maxime objiciuntur.

A variis urethræ obstructionibus, ut carunculis, stricture, et nonnullis aliis, aliquando supprimitur urina; sed de his amplius tractare non nostri est.

Inter tumores Ischuriam producentes, qui extra vesicam situm habent, enumerentur hydatides, hydrops ovarii, prolapsus aut retroversio uteri, aut hujus moles aucta; tumores quoque inter vesicam et intestinum rectum hærentes, sanguinis congestio in vagina, fœcum accumulatio et retentio in recto, hæ-

morrhoides

morrhoides prætumidæ, effectum eundem præstant.

A vesicæ ectopia aut ruptura * morbus oritur.

DIAGNOSIS.

Cum de causis Ischuriæ differens, signa, quæ singulæ sibi concilient, jam depinxi, ut hic loci notas, quæ singulis sunt propriæ, iterum recenseam, omnino supervacaneum foret.

Diagnosin hunc morbum inter et alios adeo clare elucescit, ut si Ischuriam renalem excipias, nullus extat alius, quocum hic confundi periclitatur; quomodo igitur discrimen inter hos morbos statuatur, haud abs re foret per paucis dicere.

In Ischuria renali, dolor, quo vexatur æger, in regione renum præsertim sentitur, et ureterum cursum præcipue sequitur; nec in

hac

hac adest stimulus molestus ad mingendum, aut ad pubes et in perinæo ponderis sensus; in hypogastrii regione nullus sentitur tumor, nec, digito in anum vel vaginam immisso, percipi potest ulla vesicæ ipsius affectio; et quamvis in eam instrumentum intromittatur, minime tamen effluit urina: in nostro autem morbo hæc omnia fere semper obtinere observantur.

Ab* autoribus prolata sunt exempla, in quibus vesica lotio adeo distenta fuit, ut æger morbo succubuit, quamvis urina interim solita aut majori solita quantitate effluxerat; tales autem casus ab aliis rite distinguere omnino difficile fore, nemo dubitare potest; nec in his, donec post mortem, sectione instituta, vera morbi natura detecta fuit; in tali igitur exemplo, ex historia

* RHUYSCH, *Adversar. Anatom.* Dec. cap. 9.

MORGAGNI, *Epist.* xxxix. sect. 33.

HOME's *Clin. Exp.* p. 297.

ria morbi et signorum instantium cognitione et observatione, judicium de natura ejus aliquatenus statuere licet; si tumor in regione pubis detegi potest, si irritatio universi corporis adsit, et præcipue si æger Dysuria aut Ischuria antea laboraverit, quin vesica præter ordinem lotio distendatur, vix dubitandum, quamvis urinæ stillicidium ex ea aliquamdiu obtinuerit.

PROGNOSIS.

Cum Ischuria Vesicalis nunquam non ægros periculo gravi tentat, ut medicus prognosin de ea quam caute, quam prudenter aggrediat, apprime necessarium est; et ut causæ excitantis naturam, et signorum, quæ instant, violentiam probe investigaret, et contemplaretur, summi est momenti.

D

Si

26 DISSERTATIO MEDICA

Si morbus a paralyfi vesicæ originem traxerit, periculum instans plerumque non premit; ægro tamen in tali casu periculum eum non minitari minime ab hoc inferre licet; si enim a læsione medullæ spinalis pendeat, omne forsitan timendum.

Si vesica sola, torpore vel paralyfi, nimiae distentioni supervenientibus, afficitur, infauſta etiam metuenda sunt; muscoli enim omnes, non nisi longo elapso tempore, si unquam, tonum amissum recuperant; et cum, vesica resoluta, æger ad urinam reddendam impar redditur, quod distentio, causa morbi frequens, nisi lotium rite exhauriatur, ægrum sæpe premat, et morbum intendat, sat manifestum est.

Morbo ab inflammatione vesicæ cervicis enato, ob dolorem et tumorem hujus partis, quibus catheteris immissio impeditur, magna imminent pericula.

In morbo tumores pro causa agnoscente, quippe qui variæ sint indolis, varium quoque
erit

erit morbi iudicium ; de horum indole et mole examine diligenti se certiore faceret medicus, quo facto, iudicium de morbi eventu certius ac rectius statuere poterit.

Schirrus glandulæ prostaticæ, qui morbum in senio non raro inducit, curatu semper difficillimus est.

Fauftiora profert Prognosis, quando a spasmus exoritur morbus ; si hæc causa detecta fuerit, remediis idoneis plerumque cedit : morbus tamen a causis levissimis quidem recurrere consuevit.

Qualiscunque demum fuerit causa, si morbo pertinaci superveniunt singultus, motus convulsivi, dyspnœa et coma, mortem in propinquo esse nimis plane monstratur. Sed quamvis in summo discrimine vitæ ægrum jam versari visum est, sudoris aut salivæ fluxu, urinam redolentis, accedente, vel vomitionibus aut dejectionibus aquosis occurrentibus, symptomata omnia leniora evasisse, et vitam ipsam aliquamdiu

aliquamdiu prolatatam fuisse medici, nec parvi nominis, satis testantur.

RATIO SIGNORUM.

Defiderium ad urinam deponendam, dolor pungens, et ponderis sensus ad vesicæ cervicem et hypogastrium, a vesica præter ordinem distenta, et forsan a stimulo fluidi in ea retenti, oriantur.

A nexu, qui vesicæ collum inter et intestinum rectum obtinet, tenesmi quærenda est ratio.

Vomitus et Singultus, partim a consensu, qui ventriculum inter et viscera omnia abdominalia intercedit, et partim a fluido retento pendeant.

Motus convulsivi ab irritatione proveniunt, quam fluidum in corpore retentum systemati nervoso infert.

A fluido in cerebrum effuso proveniat coma
vel apoplexia ipsa ; in pulmones Dyspnœa.

Ex eodem per cutem transmissio profluit odor
ægri peculiaris.

RATIO MEDENDI.

Quo recte morbi perficiatur curatio, ut medicus causam excitantem probe calleat, apprimè necessarium est, et multum sane juvabit ; eoque magis ad hoc animum diligenter intendere debet, cum causæ, tum numero, tum varietate maxime pollent ; et quia pro cuiusvis natura, qua excitatur morbus, diversa quoque evocanda sunt medendi consilia.

Indicationes tamen, quæ hic oriuntur, ad capita duo generalia referri possunt : hæc enim auxilia omnia, quæ ad morbum levandum vel omnino debellandum valent, complecti videntur.

Imo,

30 DISSERTATIO MEDICA

imo, Urinam e vesica quam primum detrahere conandum est.

2do, Iis, quæ urinæ in vesica retentioni aut accumulationi faveant, obviam ire vel ea amovere.

Quod primum attinet consilium.

Qualiscunque hujus morbi fuerit causa, five a phlogosi, five a paralyfi ortus fuerit, five tumores denuo pro causa agnoverit, quod medicus vesicam a lotio exinanire, quandocunque hoc fieri potest, summis viribus niteretur, satis constat; præsertim si morbus aliquamdiu perstiterit; sic enim symptomata sublevantur instantia, incommoda gravia sæpe et vix superanda, a distensione vesicæ diutina, et fluido in corpore retento, provenientia, præcaveantur; sic etiam non solum ad morbi causam indagandam, sed ut varia remedia, quibus hic arceri potest, adhibeat, medico tempus ceditur; et vesica denuo, hoc modo ad se contrahendum evocata, vires pristinas recuperare potest.

Morbi

DE ISCHURIA VESICALI. 31

Morbi igitur initio in vesicam immitti debet tubulus ; et hoc, quotiescunque vesica a lotio in illa coercito plus justo distenditur, iterandum, vel usquedum urinæ reddendæ impares sunt conatus ægri ipsius.

Si catheteris immissio ægro valde sit molesta (quod, si sæpius iteretur, non raro evenit,) tubulus flexibilis, resina elastica formatus, vicem ejus suppleat ; hic dolorem tam levem inferre solet, ut æger in vesica per aliquod tempus cum retineri patitur, et lotium ex ea, prout res postulet, facile exhauriatur ; sed priusquam in vesica hoc instrumentum detineatur, an calculo antea laboraverit æger, se certiores facere debet medicus ; eo magis, quod ab eo retento, materiæ calculosæ, si talis in vesica affuerit, nucleus præbeatur ; quo pacto moles ejus tantum adaugeatur, ut nonnisi summa difficultate et ægro molestia e vesica retrahi queat.

Prostatæ

Prostatæ tumor vel in urethra stricturæ, et aliæ hujus canalis affectiones, urinæ egressui, pariter ac catheteris vel alius instrumenti in vesicam transitui, impedimentum vix superandum aliquando opponunt: In hoc rerum statu, signis simul ingravescentibus, punctura in vesicam arte facta levamen fere unicum proferit. Ne temere ad hoc autem recurratur, quam maxime præcavendum est; multum enim abest, ut periculi immune sit tentamen; et medicus prudens nunquam, ut hoc in auxilium evocaretur, prius suaderet, quam omnia alia incassum tentata fuerunt, quibus morbum aliter relevandi minima quidem affulgeat spes. Hic observare juvat, quod chirurgus ingeniosus, oleum olivarum in urethram injiciendo, modum detexit, quo puncturæ necessitas et periculum nonnullis in exemplis præverti possunt*. Opem etiam, morbo a spasmo, vel forsan ab inflammatione, orto, protendit hæc

* Vid. TRYE on Suppression of Urine, p. 50.

ratio; et quidem in omni exemplo, quo difficultas in cathetere immittendo occurrit, hanc efficacem fore, verisimile videtur; quippe quæ non solum ad partes relaxandas apta videtur, sed etiam quia in urethram, morbo etiam si multum coarctatam, insinuatur oleum, et vi a tergo impulsum, urethræ canalis adeo dilatur, ut urinæ transitui via sæpe ceditur.

Accidit nonnunquam, quod, immisso quamvis in vesicam cathetere, minime tamen ex ea, multum licet distenta, profluxit urina. Hoc, vel a vi vesicæ contractili penitus amissa, vel a pure aut mucro instrumenti foramina opplente, pendere videtur; in hujusmodi exemplis, auctor jam memoratus instrumentum invenit *, quod catheteri affigitur, quo aër educitur, et vacuo sic facto, urina in hoc irruit, et sic foras eliminatur.

E

Nonnunquam

* Vid. TRYE, p. 60.

Nonnunquam evenit, quod urina, modis supra dictis, e vesica minime exhauriri potest, nec conatibus medici, perite quamvis institutis, amoveri queat malum; symptomatis autem ingravescentibus, mors ægrum e medio brevi tollit, ni janua arte facta, per quam effluat urina, aperiatur: In hoc rerum statu, lotium, incisione facta, per perinæum in maribus, per urethram in foeminis, e vesica educi debet.

Causa morbi interim sedulo indaganda est, et auxilia, pro ejus indole diversa, propinari debent; hæc, dum ad urinam movendam valeant, simul quoque morbum radicitus amovere possunt, et hoc modo consilio secundo respondeant.

Morbo a tunicis vesicæ torpidis vel paralyticis factis ortum ducente, ut ea catheteris ope a lotio exoneretur, valde necessarium est; sic enim præveniatur nimia ejus distentio, quæ morbi causa vix frequentior extat alia; hoc instrumentum igitur, ter quaterve indies, vel
quandocunque

quandocunque ægri conamina ad urinam reddendam imparia sunt, intromitti debet; et hoc eo diligentius suadendum est, quia minima distentio, talis equidem, quæ, sanitate persistente, nulla præ se ferret incommoda, in hoc rerum statu, ægro omnino molesta foret. Observandum præterea, quod catheteris immissio sine multo dolore, aut ægro molestia effici solet.

Auxilia alia eodem tempore evocanda sunt. Cum morbus a læsione medullæ spinalis oriatur, et cum paraplegia se consociet, remedia, quæ in illo morbo suaderi solent, ad vim pristinam vesicæ restituendam, etiam conferant; hæc tamen memorare supervacaneum foret.

Nonnunquam autem accidit, ut vesica functionibus suis impar maneat, quamvis affectio sublevetur generalis; vel vesica sola, sine ulla hujuscemodi affectione, ab initio resolvatur; et dein remedia, quæ, in vesicam effectus suos præcipue

præcipue exerendo, eam incitant, et roborant, sedulo adhibenda sunt.

Æger balneum frigidum inire debet, vel, quod forsan præstabit, aqua frigida abdomini et perinæo sæpius affundatur; et ob consensum vesicam inter et rectum, hanc cum beneficio in anum injici posse, probabile est.

Linimentis vi stimulante præditis hypogastrium illini debet; et frictio, remedium simplex equidem, sed ad actionem cujusvis partis ciendam valde efficax, multum commodi adferre potest.

Electricitas, sub forma scintillarum adhibita, quæ stimulum corpori pollentissimum præbet, et nervorum energiam et musculorum vigorem adauget, in auxilium evocetur, et remedium præstantissimum sæpe invenietur.

Vesicatoria offi sacro imponantur; hæc, ubi lotium, ægrotante inscio, e vesica profluit, commodum multum præbuisse, satis docet experientia; in morbo igitur, de quo hic agitur,

a vesicæ tunicis resolutis, sine vitio musculi, qui ostio ejus præponitur, exoriente, ea pariter utilia fore, conjicere licet; et præcipue cum nervi, quibus instruitur vesica, a pari tertio, quarto, et quinto nervorum sacralium maximam partem oriuntur. Enemata acria cum beneficio injici possunt.

Medicamenta stimulantia, quæ in vesicam speciatim agunt, itidem propinanda sunt. Inter hæc Cantharides præcipue memorari debent, quarum tinctura medicis nonnullis, jure celeberrimis, valde laudata fuit.

Medicamenta alia, quæ systema universum roborant, interim suadenda sunt; inter hæc primum extant Cortex Peruvianus, et Præparata e ferro.

In exemplis, quibus tunicas vesicæ crassas esse factas apparet, Mercurium præstantissimum esse remedium, monet celeberrimus medicus*.

Quando

* Vid. GILCHRIST, Physical Essays, vol. 3. p. 471.

Quando morbus ab inflammatione provenit, ni ad remedia pollentissima statim confugiamus, spes morbi feliciter terminandi valde incerta est, et summis viribus, ne in suppurationem abeat, niteremur.

Imprimis igitur instituenda est sanguinis missio, et hæc pro viribus ægri et pulsus statu iterari debet; nec absque commodo suaderetur detractio sanguinis topica, ope cucurbitularum cum ferro, vel hirudinibus perinæo applicatis: hoc equidem remedium quam maxime suadendum est, quippe quod (ut dicit ingeniosus BELL,) unicum fere restat, cujus usu tempestivo prostaticæ schirrus præcaveatur*.

Abdomini foveæ admovendi sunt, vel, quod præstat, balneo calido utatur æger. Hoc equidem remedium, in omni hujus morbi exemplo, quo instrumenti intromissio prohibetur, beneficia maxima protendit; sæpe enim, re-

mediis

* Vid. BELL on the Venereal Disease, vol. 1. p. 125.

mediis aliis incassum prorsus tentatis, ab ejus usu solo elicitam esse urinam, medicorum peritissimorum fide testatum habemus.

In tali casu, linimentum ex oleo et camphora, hypogastrio admotum, nuperis annis laudatum fuit *.

Enemata emollientia subinde injicienda sunt, et alvus eccoproticorum ope leniter solvenda est.

Opium, quo optime compescitur spasmus, et levatur irritatio, sat large porrigi debet; et non solum per os in ventriculum accipiatur, sed etiam forma enematis, cum summo beneficio præcipi solet †.

Si gonorrhœæ retropulsæ supervenerit inflammatio, præter remedia jam memorata, cataplasmata emollientia peni sunt admovenda; morbo persistente, et symptomatis simul urgentibus,

* Vid. Med. Commentaries.

† Med. Observations, vol. 6.

tibus, ut gonorrhœa, viri venerei in urethram infectione, revocetur, suaserunt nonnulli*.

Omnia medicamenta, quæ stimulant organa urinæ secretioni inservientia, omnimodo fugienda sunt, et potus, mitissimi quamvis, nisi caute non sumendi sunt.

Si morbus a spasmo est, ad opium præcipue confugiendum; remedia quoque jam memorata, quibus sublevetur inflammatio, in hoc casu, prout res postulet, in auxilium evocanda sunt.

Quando Ischuria tumores pro causa agnoscit, ut recte instituatur praxis, chirurgum, quantum in se est, naturam eorum et situm omnimodo indagare oportet; hoc tamen in animo semper tenendum est, quod vesica a lotio, catheteris ope, quamprimum exonerari debet; sic enim præcaventur symptomata illa gravia, et ægro molestissima, quæ a distentione hujus organi oriri solent.

Prostatæ

* SWEDIAUR, p. 102.

DE ISCHURIA VESICALI. 41

Prostatæ Ichirrus, qui in senio morbum non raro gignit, medicamentis vix unquam cedit. In hoc, Cicuta, Mezereon, Cryſtalli Tartari et Mercurius ſuaderi ſolent; hæc tamen medicamenta effectus optatos raro edere dolendum eſt; et plerumque nil medico reſtat, quin auxiliis idoneis dolorem et irritationem inſtantiſſimam relevet; in quo perficiendo Opium omnibus aliis medicamentis palmam facile arripit.

Suppreſſione modis ſupradictis deviſta, ne morbus fit recidivus, ut ad auxilia, quibus reſtaurentur veſicæ tonus, et corporis univerſi vigor, confugiamus, apprime neceſſarium eſt; exercitatio ſub Jove puro, quippe quæ debitum ſanguinis circuitum, et ſecretiones et excretiones varias rite promovet, ad tonum corporis reſtituendum, et vires ejus reſtaurandas, quam præſens extat remedium; ne autem ultra modum intendatur, aut nimis vehemens fit, adhibenda eſt cura. Balneum frigidum, Aquæ martiales et Cortex Peruvianus, effectus ſimi-

les etiam nobis pollicentur. In cibo et in potu moderamen iustum et modus parcus sunt observanda, et præ omnibus, ne diutius iusto in vesica cohibeatur urina, ab ægro sedulo cavendum est.

FINIS.

20.

100

100

100

100